

NHU CẦU NHÂN LỰC TRONG QUÁ TRÌNH CHUYỂN DỊCH CƠ CẤU KINH TẾ Ở THÀNH PHỐ CẦN THƠ ĐẾN NĂM 2020

NGUYỄN NGỌC LỢI
Trưởng Cao đẳng Sư phạm Cần Thơ

I- Đặt vấn đề

Theo Quyết định số 889/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ ngày 24/6/2009 thành phố Cần Thơ trở thành đô thị loại I trực thuộc Trung ương. Mục tiêu xây dựng thành phố Cần Thơ đi đầu trong sự nghiệp công nghiệp hóa hiện đại hóa, là trung tâm giáo dục đào tạo; khoa học công nghệ làm động lực phát triển kinh tế - xã hội của vùng đồng bằng sông Cửu Long.

Xuất phát điểm về kinh tế của thành phố Cần Thơ còn ở mức thấp, tỉ trọng kinh tế khu vực I (nông lâm hải sản) thu nhập thấp, lại chiếm số lượng lao động giản đơn nhiều. Hướng phát triển công nghiệp hóa vào năm 2020: công nghiệp - thương mại dịch vụ - nông nghiệp công nghệ - kĩ thuật cao. Thành phố Cần Thơ phải giải quyết bài toán phát triển nguồn nhân lực đáp ứng nhu cầu chuyển dịch cơ cấu kinh tế đến năm 2020.

II- Nhu cầu nhân lực trong quá trình chuyển dịch cơ cấu kinh tế thành phố cần thơ đến năm 2020

1- Một số khái niệm

- *Nhu cầu nhân lực*: Là trạng thái của một tổ chức, khu vực kinh tế, vùng, miền...cần được thỏa

mãn về số lượng, chất lượng người lao động cho loại công việc nào đó, với những ngành nghề và trình độ khác nhau theo yêu cầu của người sử dụng lao động (cơ quan, doanh nghiệp...). Dưới tác động của sự phát triển kinh tế, xã hội cũng như từng địa phương, vùng về nhu cầu nhân lực không ngừng biến động về chất cũng như về lượng; là sự phản ánh khách quan những đòi hỏi về mặt nhân lực của nền kinh tế trong từng thời kì phát triển trong lịch sử.

- *Chuyển dịch cơ cấu kinh tế*: là quá trình cải biến kinh tế - xã hội từ tình trạng lạc hậu, mang nặng tính chất tự cấp, tự túc từng bước vào chuyên môn hóa hợp lí, trang bị kĩ thuật, công nghệ hiện đại, trên cơ sở đó tạo ra năng suất lao động cao, hiệu quả kinh tế cao và nhịp độ tăng trưởng mạnh cho nền kinh tế nói chung (Theo từ điển Bách khoa Việt Nam).

Chuyển dịch cơ cấu kinh tế trước hết là chuyển dịch cơ cấu kinh tế ngành theo hướng từ nông nghiệp lên công nghiệp - dịch vụ và theo hướng công nghiệp hóa, hiện đại hóa.

Muốn chuyển một nền kinh tế nông nghiệp sang kinh tế công nghiệp đều phải trải qua các

Bảng 1: Thống kê dự báo dân số và cơ cấu dân số từ năm 2006 đến 2020

STT	Tiêu chí	2006-2010	2011-2015	2016-2020
1	Dân số trung bình (người) Tăng bình quân	1.346.477 3,4 %	1.551.308 2,9 %	1.783.681 2,8 %
2	Dân số nông nghiệp (người) Tỉ lệ	484.732 36 %	461.514 29,75 %	428.083 24 %
3	Dân số phi nông nghiệp (người) Tỉ lệ	861.745 64 %	1.089.794 70,25 %	1.355.598 76 %
4	Dân số đô thị (người) Tỉ lệ	807.886 60 %	1.008.350 65 %	1.248.577 70 %
5	Dân số nông thôn (người) Tỉ lệ	538.591 40 %	542.958 35 %	535.104 30 %

(Nguồn : theo thống kê và dự báo qui hoạch phát triển kinh tế - xã hội giai đoạn 2006-2020 thành phố Cần Thơ).

bước: chuyển từ kinh tế nông nghiệp sang kinh tế công nông nghiệp, để từ đó chuyển sang nền kinh tế công nghiệp phát triển. Khi nền kinh tế chuyển sang giai đoạn phát triển cao, thì tốc độ các ngành thương mại dịch vụ sẽ ngày càng cao hơn so với tốc độ tăng của ngành công nghiệp.

Theo thống nhất tiêu chuẩn phân ngành kinh tế của Liên hiệp quốc có 3 ngành trong cơ cấu hoạt động kinh tế :

thống kê của thành phố Cần Thơ, dân số tăng giai đoạn 2006 - 2010 là 3,4% và dự báo dân số Cần Thơ tăng bình quân giai đoạn 2011 - 2015 là 2,9%; giai đoạn 2016 - 2020 là 2,8%.

- Cơ cấu dân số do quá trình đô thị hóa, nhu cầu sinh hoạt và sản xuất kinh doanh của người dân tăng lên nên sẽ xuất hiện chuyển dịch lao động từ khu vực nông nghiệp sang các khu vực khác, cũng như tiếp nhận lao động từ nơi khác đến... dẫn đến

Bảng 2: Thống kê và dự báo nhu cầu lao động các giai đoạn

STT	Nội dung	2006-2010	2011-2015	2016-2020
1	Dân số trung bình (người) Tăng bình quân tỉ lệ 3% năm	1.346.477	1.551.308	1.783.681
2	Dân số lao động trong độ tuổi (người)	869.543	1.010.007	1.132.153
3	Lao động nghề nghiệp (người) Tỉ lệ so lao động trong độ tuổi	565.242 65 %	674.936 66,8 %	814.849 72 %
4	Lao động được đào tạo (người) Tỉ lệ so lao động nghề nghiệp	179.019 32,5 %	311.462 46,2 %	540.447 54,0 %

+ Ngành thứ 1 / khu vực 1 : Nông nghiệp (nông, lâm, ngư nghiệp)

+ Ngành thứ 2 / khu vực 2 : Công nghiệp - xây dựng

+ Ngành thứ 3 / khu vực 3 : Thương mại - dịch vụ

2- Dự báo nhu cầu nhân lực

2.1- Dự báo tăng dân số đến năm 2020

- Dân số thành phố Cần Thơ có khuynh hướng tăng nhanh, do phát triển nhanh các khu đô thị trung tâm, cảng - công nghiệp, công nghiệp - xây dựng công nghệ cao, dịch vụ... dẫn đến thu hút dân cư từ nông thôn ra đô thị và từ nơi khác đến. Theo

dân số thành thị, dân số phi nông nghiệp tăng nhanh, dân số nông thôn và lao động nông nghiệp giảm xuống.

2.2- Dự báo nhu cầu lao động các giai đoạn 2015, 2020

Theo tổng điều tra phục vụ qui hoạch phát triển kinh tế - xã hội năm 2010 của thành phố Cần Thơ; dân số thành phố Cần Thơ có cơ cấu trẻ, tuổi từ 15 đến 29 chiếm 29,8% tuổi lao động (15 - 60). Tỉ lệ lao động trong độ tuổi năm 2010 của thành phố Cần Thơ là 64,6%.

Hàng năm có khoảng 25.000 thanh niên bước

STT	Nội dung	Khu vực 1	Khu vực 2	Khu vực 3
Năm 2005 - Dân số trong độ tuổi lao động : 739.669 người				
1	Dân số lao động trong độ tuổi tham gia : 485.966 người	231.516	82.842	171.608
	Tỉ lệ	31,3 %	11,2 %	23,2 %
2	Cơ cấu kinh tế chiếm tỉ trọng	18,9 %	35,2 %	45,9 %
Năm 2010 - Dân số trong độ tuổi lao động : 869.543 người				
1	Dân số trong độ tuổi lao động tham gia: 565.242 người	238.254	107.843	219.125
	Tỉ lệ	27,4 %	12,4 %	25,2 %
2	Cơ cấu kinh tế chiếm tỉ lệ	10,7 %	45,1 %	44,2 %

vào tuổi lao động, dự kiến đến năm 2020 thành phố Cần Thơ sẽ giải quyết thêm trên 300.000 việc làm mới. Lao động ngành nghề cũng sẽ có chuyển biến tích cực theo lao động khu vực I, II, III. Năm 2010 : khu vực I - 27,4%; khu vực II - 12,4% và khu vực III - 25,2%; dân số theo độ tuổi lao động.

Số lao động năm 2010 có công ăn việc làm chiếm 65 % lao động trong độ tuổi, có 32,5% lao động được qua đào tạo trên tổng số lao động có việc làm.

3- Dự báo chuyển dịch cơ cấu kinh tế

Nền kinh tế thành phố Cần Thơ phát triển nhanh theo hướng công nghiệp hóa, hiện đại hóa đến năm 2020. Qua điều tra khảo sát thống kê năm 2010, nhân lực trong độ tuổi lao động tham gia vào tất cả các khu vực kinh tế.

Theo kế hoạch dự kiến phát triển kinh tế - xã hội, thành phố Cần Thơ chuyển dịch cơ cấu kinh tế ở các giai đoạn :

Năm 2010 : Giai đoạn 2006 - 2010

Cơ cấu kinh tế công nghiệp - Dịch vụ thương mại - Nông nghiệp công nghệ cao.

Năm 2015 : Giai đoạn 2011 - 2015

Cơ cấu kinh tế công nghiệp - Thương mại dịch vụ - Nông nghiệp kĩ thuật cao.

Theo tỉ lệ :	Khu vực 1	7,2 %
	Khu vực 2	48,2 %
	Khu vực 3	44,6 %

Năm 2020 : Giai đoạn 2015 - 2020

Cơ cấu kinh tế công nghiệp - Thương mại dịch vụ - Nông nghiệp công nghệ kĩ thuật cao.

Theo tỉ lệ :	Khu vực 1	3,7 %
	Khu vực 2	53,8 %
	Khu vực 3	42,5 %

III- Kết luận:

Thành phố Cần Thơ nằm sát vùng kinh tế trọng điểm phía Nam: Đồng Nai, Bình Dương, Bà Rịa - Vũng Tàu và nhất là thành phố Hồ Chí Minh. Cần Thơ còn yếu kém và có phần lạc hậu về xuất phát điểm kinh tế, tốc độ tăng trưởng và cơ cấu kinh tế. Nếu không có cơ chế chính sách phát triển về nguồn nhân lực hợp lí, sẽ dẫn đến nguồn nhân lực phát triển không đồng đều, không đáp ứng yêu cầu phát triển kinh tế - xã hội của thành phố Cần Thơ.

Cùng với quá trình đô thị hóa, việc nhập cư và chuyển dịch lực lượng lao động từ khu vực nông thôn sang khu vực thành thị dẫn đến sự phân bố nhân lực không đồng đều... đòi hỏi thành phố Cần Thơ cần có chính sách đào tạo gắn liền với nhu cầu sử dụng và phát triển kinh tế thành phố.

Trong quá trình hội nhập kinh tế quốc tế và nâng cao chất lượng lao động ngành nghề chuyên môn... của nguồn nhân lực, đòi hỏi phải phù hợp với các tiêu chuẩn sử dụng của quốc tế và khu vực, nên việc quản lí đào tạo và phát triển nguồn nhân lực cần phải theo tiêu chuẩn đảm bảo chất lượng đào tạo. Để xây dựng thành phố Cần Thơ trở thành địa phương đi đầu phát triển theo hướng công nghiệp hóa, hiện đại hóa đến năm 2020.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1- Nghị quyết 45-NQ/TW của Bộ Chính trị kí ngày 17/02/2005 về xây dựng và phát triển thành phố Cần Thơ giai đoạn công nghiệp hóa, hiện đại hóa.

2- Quyết định số 20/2006/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ kí ngày 20/01/2006 về phát triển giáo dục đào tạo và dạy nghề vùng đồng bằng sông Cửu Long.

3- Nghị quyết Đại hội Đảng bộ thành phố Cần Thơ khóa XI nhiệm kì (2005-2010) và khóa XII nhiệm kì (2010-2015).

4- Dự thảo kế hoạch UBND thành phố Cần Thơ - qui hoạch tổng thể phát triển kinh tế - xã hội thành phố Cần Thơ đến năm 2020.

5- GS-TS. Ngô Đình Giao, Chuyển dịch cơ cấu kinh tế theo hướng công nghiệp hóa, hiện đại hóa. NXB Chính trị Quốc gia 2004.

6- GS-TS. Nguyễn Lộc - Cơ sở lí luận xây dựng chiến lược trong giáo dục. NXB Giáo dục, 2009.

7- PGS-TS. Trần Khánh Đức. Giáo dục và phát triển nguồn nhân lực trong thế kỉ XXI. NXB Giáo dục Việt Nam, 2010.

8- PGS-TS. Trần Kiểm. Khoa học tổ chức và quản lí trong giáo dục. NXB Đại học Sư phạm Hà Nội, 2010.

SUMMARY

The author makes forecast of manpower needs and economic shifts in periods between 2006 and 2020 in Can Tho policy makers to decide on effective training planning, employment of manpower.